

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ХІМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ У ВИКЛАДАННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ «ПРИРОДОЗНАВСТВО»

Пшенична Н. С., старший викладач кафедри біології, екології та безпеки життєдіяльності Бердянський державний педагогічний університет

У відповідності до нового державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, метою вивчення природознавства є формування в учнів природознавчої компетентності. Школярі засвоюють знання про людину і природу, початкові екологічні поняття, відбувається удосконалення способів навчально-пізнавальної діяльності, розвиваються ціннісні орієнтації у ставлення до природи [1].

Вивчення природознавства у п'ятому класі є продовженням курсу, який розпочинається у початковій школі. Знання, вміння та навички, набуті учнями, є пропедевтичними для подальшого знайомства з хімією, біологією, географією, фізикою.

Викладати шкільний курс «Природознавство» може вчитель і хімії.

Згідно з нормативною документацією, в основу навчального процесу має бути покладений діяльнісний підхід, що зумовлює застосування наступних методів та прийомів роботи: впізнавання окремих об'єктів, спостереження, порівняння та опис об'єктів природи, визначення фізичних параметрів предметів, проведення нескладних дослідів, роботу з довідковою літературою, участь у екологічних дослідженнях соціально-орієнтованого спрямування тощо [3]. У пояснювальній записці до програми зазначається, що школярів слід залучати до колективної діяльності (роботи у парах, групової роботи), використання інформаційно-комунікативних засобів та інноваційних методик, заохочувати роботу з різними джерелами інформації. Окрім того, вчителю надається право змінювати тематику завдань дослідницького практикуму (нескладні домашні досліди, які виконуюся під доглядом дорослих) та міні-проектів (в залежності від матеріальної бази навчального закладу та інших об'єктивних причин).

Відмічається, що позитивний вплив на розвиток емоційно-естетичної сфери учня має спостереження за природними об'єктами, застосування дидактичних ігор, самостійних досліджень [4].

Ураховуючи, що діти 11-12 років із задоволення сприймають інформацію у ігровій формі, може мати місце застосування ігор-хвилинок, які не тільки допоможуть засвоїти навчальний матеріал, а й сприятимуть розвитку творчих здібностей, фантазії, уваги, пам'яті, дозволять актуалізувати знання про оточуючий світ, сприятимуть розвитку ключових компетентностей [2].

Наприклад, при вивченні тем «Фізичні явища, їх різноманітність», «Хімічні явища, їх ознаки» розділу «Тіла, речовини та явища навколо нас» можна запропонувати учням нескладну дидактичну гру «Руки вгору». Так, коли йдеться про хімічне явище, діти мають підняти руки вгору, про фізичне – покласти на коліна. Приклади процесів можуть бути наступними: замерзання води, забарвлення води фарбою, виділення пухирців газу при додавання оцту до соди, розповсюдження запахів, іржавіння металевих предметів, горіння свічки, розплавлення парафіну, зміна кольору розчину при додаванні певної речовини і так далі.

Учні із задоволенням сприймають завдання, які дають змогу проявити свої лідерські якості, позмагатися. Так, при формування поняття про чисті речовини та суміші можна влаштувати міні-турнір: розділити клас на три-шість груп, кожній із яких запропонувати придумати суміш, яка складається з двох трьох компонентів, та обміркувати варіант її розділення. Кожна команда пропонує своє завдання наступній (за годинниковою стрілкою).

Не менше зацікавлення викликає дослідження побутового середовища та «відкриття» у ньому різноманітних хімічних речовин. Свої спостереження учні можуть втілити у проекті «Речовини у моїй оселі», який може бути представлений у вигляді мультимедійної презентації, колекції (до неї мають входити безпечні речовини), стінній газеті. Доцільною буде коротка доповідь про одну-дві речовини з переліку. Спираючись на ці відомості, вчитель матиме

змогу поглибити та розширити знання учнів про оточуючий світ, продовжити формування понять про прості та складні, органічні та неорганічні речовини.

При вивченні теми «Земля як планета» формується поняття про воду як розчинник, розчинні та нерозчинні речовини. Закріпити знання допоможе гра у ланцюжок - учні по черзі задають один одному питання - розчинною чи нерозчинною є та чи інша речовина.

Таким чином, можна зазначити, що використання дидактичних ігор, різноманітні творчі завдання пошукового характеру роблять сприйняття досить складного «хімічного» матеріалу більш цікавим, дозволяють актуалізувати життєвий досвід учнів, сприяють формуванню поняття про матеріальну єдність світу.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти // Урядовий кур'єр – 2012. - № 19.
2. Пичугина Г.А., Штремплер Г.И. Игры- минутки в обучении химии / Г.А. Пичугина, Г.И. Штремплер // Химия в школе . – 2001. - № 5. – С. 57-60.
3. Навчальні програми для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/
4. Про організацію навчально-виховного процесу у 5 класах загальноосвітніх навчальних закладів і вивчення базових дисциплін в основній школі // Біологія і хімія в сучасній школі. – 2013. - № 4. – С. 5-10.

на участь в Інтернет-конференції
**“Підготовка майбутнього вчителя хімії до впровадження Державного стандарту
базової та повної загальної середньої освіти”**

25-28 березня 2014 року

Прізвище **Пшенична**

Ім'я **Наталя**

По-батькові **Сергіївна**

Науковий ступінь -

Вчене звання -

Посада **старший викладач кафедри біології, екології та безпеки життєдіяльності**

Назва організації, її адреса: **Бердянський державний педагогічний університет, 71100,
Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта, 4**

Адреса для листування і телефон: м. Бердянськ, вул. Горбенка, 61, кв. 2, 71112. 0688619484

E-mail: **sopatik86@mail.ru**

Тема доповіді (публікації): **Дидактичні ігри хімічної тематики у викладанні шкільного
курсу «Природознавство».**